

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของทนายความผู้ทำคำ
รับรองลายมือชื่อและเอกสาร
Legal Measures Regarding the Liability of Notarial Services Attorney

พัทธนันท์ ศรีสำแดง และ ปริญญา ศรีเกตุ

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Puttanun Sonsumdang and Parinya Sriket

Western University, Thailand

Corresponding Author, E-mail g0659192544@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความรับผิดของทนายความผู้ทำคำ
รับรองลายมือชื่อและเอกสารทั้งของราชอาณาจักรไทยและของต่างประเทศเพื่อหามาตรการที่เหมาะสมแก้ไข
กฎหมายไทย โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษเอกสารจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 และ
ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551
ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

จากการศึกษาพบว่ามีปัญหา คือ ในราชอาณาจักรไทยไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดของ
ทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ไม่มีบทบัญญัติที่เป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือ
แบบฟอร์มในเอกสารที่ต้องลงลายมือชื่อ และไม่มียกเว้นที่กำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าบริการของการรับรอง
ลายมือชื่อและเอกสารโดยทนายความผู้ทำคำรับรองไว้ จึงเสนอแนะว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสภา
ทนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 โดยให้มีการ
กำหนดความรับผิดของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารตามแนวทางกฎหมายของสหราชอาณาจักร
และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่กำหนดให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่คู่กรณี ควรให้มีการ
กำหนด รูปแบบหรือแบบฟอร์มที่ชัดเจนในการรับรองลายมือชื่อและเอกสารตามแนวทางของประเทศญี่ปุ่นที่
ระบุรูปแบบขั้นตอนการรับรองเอกสารไว้ในกฎหมายให้เป็นหลักปฏิบัติเดียวกัน อีกทั้งควรให้มีการกำหนด
อัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานตามแนวทางของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศญี่ปุ่นที่ต้องเรียกเก็บ
ตามอัตราที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

วันที่รับบทความ : 3 พฤศจิกายน 2567; วันแก้ไขบทความ 10 พฤศจิกายน 2567; วันตอบรับบทความ : 12 พฤศจิกายน 2567

Received: November 3 2024; Revised: November 10 2024; Accepted: November 12 2024

คำสำคัญ : ทัศนคติของผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร; ค่าสินไหมทดแทน; คู่กรณี

Abstract

This research to study the concepts and theories on the liability of Notarial Services Attorney in the Kingdom of Thailand and foreign countries to find appropriate measures to amend Thai laws using qualitative research methods by studying documents from the Civil and Commercial Code, the Criminal and Civil Procedure Code, Lawyer Act B.E. 2528 and Lawyers Council Regulations on the Registration of Notarial Services Attorney B.E. 2551 with in-depth interviews with experts

The study found that there are problems: in the Kingdom of Thailand are no regulations on the liability of Notarial Services Attorney, no provisions on the criteria, methods, formats or forms for documents that require signatures and no provisions on the rates of services for certifying signatures and documents. The researcher suggests that: The Lawyers Council Regulation on the Registration of Notarial Services Attorney B.E. 2551 should be amended to specify the liability of Notarial Services Attorney in accordance with the legal of the United Kingdom and Germany, which stipulate that they must be liable for compensation to the opposing party. Clear format or form for certifying signatures and documents should be specified in accordance with the Japanese guidelines, which specify the format and procedures for certifying documents in the law, so that they are the same practice. And standard service fee should be set in accordance with the guidelines of the Federal Republic of Germany and Japan, which must be charged only at the rate specified by law.

Keywords : Notarial Services Attorney; Compensation; Party

บทนำ

ด้วยสภาพสังคมในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการดำเนินธุรกรรมระหว่างประเทศเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง และขยายตัวอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น การทำธุรกรรมและนิติกรรมต่างๆของคนที่อยู่ห่างไกลกันคนละประเทศเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตต่อคนสังคมเมืองซึ่งมีความจำเป็นต้องส่งเอกสารไปมา สำหรับใช้ในการประกอบธุรกิจ รวมถึง ความจำเป็นที่ต้องมีการแปลเอกสารภาษาเพื่อให้เข้าใจและให้ใช้บังคับได้จึงจำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ดีและมีผู้ยอมรับนับถือมาเป็นผู้รับรองในความมีอยู่จริงของเอกสารความถูกต้องไม่ขัดต่อกฎหมายของเอกสารรวมถึงความแท้จริงของเจตนาของผู้ที่ลงนามในเอกสารเมื่อผู้รับรองได้รับรองแล้ว และได้ส่งไปใช้ในอีกประเทศหนึ่งผู้รับก็จะเกิดความมั่นใจ แม้ว่าเอกสารนั้นตนเองอาจไม่ได้มีส่วนทำขึ้น และไม่ได้ลงนามต่อหน้าตนเองก็ตาม

ในต่างประเทศ การรับรองเอกสารดังกล่าวจะกระทำผ่านวิชาชีพเฉพาะที่เรียกว่า “โนตารี” ทำหน้าที่หลักในการรับรองความถูกต้องทั้งในประเด็นข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิทธิ นิติกรรมสัญญา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ความมีอยู่จริงของเอกสาร ความถูกต้องใช้บังคับได้ และไม่ขัดต่อกฎหมายของเอกสาร นอกจากนี้ “โนตารี” ยังมีหน้าที่จัดทำ จัดเตรียม เก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับนิติกรรม สัญญาต่างๆ ในฐานะคน

กลาง ซึ่งต้องรักษาประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย (กิตติศักดิ์ ปรกติ และคณะ, 2548) โดยที่ผู้ทำหน้าที่ “โนตารี” จะต้องรับผิดชอบหากการจัดการ การดำเนินการใดๆ เป็นไปโดยไม่ถูกต้อง และก่อให้เกิดผลเสียหายแก่คู่กรณี ด้วย งานของโนตารีปบลิคมีความหลากหลายและมีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมากเพราะเป็นงานให้บริการ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของเอกสาร หรือข้อเท็จจริงที่กระทำขึ้นในสถานที่ประเทศหนึ่ง และถูกนำไปใช้ในอีก สถานที่ประเทศหนึ่งประเทศต่างๆ จึงได้ตรากฎหมายออกใช้บังคับกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ก็โดย วัตถุประสงค์เพื่อที่จะจัดระเบียบ ควบคุม ตรวจสอบผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นโนตารีปบลิคเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ของโนตารีปบลิคก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันเพื่อควบคุมมิให้สังคมต้องได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่บกพร่องหรือโดยมิชอบของโนตารีปบลิคกฎหมายเกี่ยวกับโนตารีปบลิคของทุก ประเทศ

สำหรับการรับรองเอกสารในราชอาณาจักรไทย มักเป็นการดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง และทนายความ ภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้อำนาจไว้ เช่น เจ้าพนักงาน ที่ดิน มีหน้าที่จัดทำสัญญา รับจดทะเบียนสัญญาเกี่ยวกับที่ดิน และรับรองเอกสารเกี่ยวกับที่ดิน อาทิสำเนา เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และเอกสารต่างๆเกี่ยวกับการรังวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายการกงสุลมีหน้าที่ รับรองคำแปลเอกสาร ลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามในเอกสาร และสำเนาเอกสารที่ทางราชการไทยออกให้ เป็นต้น ในขณะที่ทนายความทำหน้าที่ภายใต้ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำ รับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ซึ่งสามารถทำคำรับรองลายมือชื่อ ตัวบุคคล ความมีอยู่จริงของ เอกสารและความถูกต้องของข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเอกสารได้เท่านั้น (ธนู กุลอ่อน, 2567) ซึ่งปัจจุบันทำให้มี ปัญหาความรับผิดของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้ มีเพียง ข้อ 11. ระบุเพียงว่า “ทนายความที่พ้นจากการเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารตามข้อ 10 มีสิทธิ์อุทธรณ์คำสั่งของสภาทนายความ ต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความภายในกำหนด 30 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากสภาทนายความ คำสั่งของสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความให้เป็นที่สุด” โดยที่ไม่มีข้อกำหนดเรื่องความรับผิดชอบในกรณีที่ เอกสารไม่ถูกต้องหรือได้รับความผิดพลาดและเกิดความเสียหาย รูปแบบหรือแบบฟอร์มในการรับรองลายมือ ชื่อ ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่หลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือแบบฟอร์มในเอกสารที่ทนายความผู้ทำคำ รับรองต้องลงลายมือชื่อ เนื่องจากข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรอง ลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 มีเพียงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็น ทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ค่าธรรมเนียม การต่ออายุ การพ้นจากการเป็นทนายความ

ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่กำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าบริการชั้นต่ำหรือชั้นสูงของการรับรองลายมือชื่อและเอกสารโดยทนายความผู้ทำคำรับรอง (สภาพทนายความ, 2552)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวความคิดและหลักการพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารหรือโนตารีปับลิกของสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ศึกษาสภาพปัญหาและความเป็นมาของปัญหาเกี่ยวกับทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร รวมทั้ง ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารในระบบกฎหมายของราชอาณาจักรไทย เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบและการทำคำรับรองทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารของราชอาณาจักรไทยกับต่างประเทศ อันจะนำไปสู่การป้องกันมิให้เกิดข้อพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกลไกตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ อันเป็นการสกัดกั้นปัญหาที่ต้นเหตุนำไปสู่การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล และการมีวินัยและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ตลอดจนบทกำหนดโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา รวมทั้ง กำหนดอัตราค่าบริการของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกันด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารในกฎหมายราชอาณาจักรไทยและวิชาชีพโนตารีปับลิกของต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจหลักการพื้นฐานของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร หรือโนตารีปับลิกมากยิ่งขึ้น และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ว่ามีปัญหายังไรและควรแก้ไขอย่างไร
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายของไทยและต่างประเทศว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าเหมือนกันแก้ไขอย่างไร ถ้าไม่มีเหตุใดจึงไม่มี
4. เพื่อจะได้นำมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร หรือโนตารีปับลิกของประเทศต่างที่มีความเหมาะสมนำมาปรับใช้กับกฎหมายของราชอาณาจักรไทยให้ทัดเทียมนานาอารยประเทศมากยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย บทความจากวารสาร หรือนิตยสารทางกฎหมาย เอกสารประกอบการสัมมนา ข้อมูลจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ตของประเทศไทย และต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ประกอบกับการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างเชิงลึก เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหา สรุปและให้ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยได้กำหนดตัวผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นายความผู้ทำคำรับรอง กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับรองเอกสาร กลุ่มที่ 3 ประชาชนผู้ใช้บริการรับรองเอกสารชาวไทย และกลุ่มที่ 4 ประชาชนผู้ใช้บริการรับรองเอกสารชาวต่างชาติ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

1. **แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)** เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย และการสนทนากลุ่ม โดยเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว

2. **อุปกรณ์ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลในขณะสัมภาษณ์ ได้แก่**

2.1 เครื่องบันทึกภาพและเสียงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครบถ้วน

2.2 การจดบันทึกขณะและหลังการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจดบันทึกย่อข้อมูลสำคัญ

ในขณะฟัง เกี่ยวกับการแสดงสีหน้า ท่าทาง แล้วนำมาบันทึกรายละเอียดเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

 การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารที่ได้จากเอกสารทางด้านกฎหมาย

2. วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึกมาศึกษาวิเคราะห์ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดในแบบสัมภาษณ์

3. วิเคราะห์ผลการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกคิดเป็นร้อยละ โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ 1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2. ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย 3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในเรื่องที่ทำวิจัย รวมทั้งความเหมาะสมในการแก้ไข้ปัญหา 4. ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือและแนวทางในการแก้ไข้ปัญหาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. ข้อเสนอแนะ

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับบุคคลที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีรวมทั้งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยและกระบวนการวิจัย
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูล จากมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นเสนอต่อบุคคล เจ้าของกิจการและหน่วยงานที่จะเข้าไปขอสัมภาษณ์เชิงลึก
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ คือ
  - 3.1 การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก คือ สัมภาษณ์บุคคลโดยเรียงลำดับประเด็นคำถามตามแบบฟอร์มสัมภาษณ์เชิงลึก
  - 3.2 บันทึกการสนทนาในกระดาษ เครื่องบันทึกภาพ และเครื่องบันทึกเสียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

บุคคลที่เกี่ยวข้อง	
กลุ่มที่ 1 ทนายความผู้ทำคำรับรอง	กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับรองเอกสาร
กลุ่มที่ 3 ประชาชนผู้ใช้บริการรับรองเอกสารชาวไทย	กลุ่มที่ 4 ประชาชนผู้ใช้บริการรับรองเอกสารชาวต่างชาติ

<p>แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมาของโนตารีปับลิก 2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิด 3. แนวคิดเกี่ยวกับทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารหรือโนตารีปับลิกในต่างประเทศ 4. แนวคิดเกี่ยวกับทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารในราชอาณาจักรไทย 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 5.1 งานวิจัยในราชอาณาจักรไทย 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ 	<p>ปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย</p> <p>ปัญหาข้อเท็จจริง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร 2. รูปแบบหรือแบบฟอร์มในการรับรองลายมือชื่อ 3. อัตราค่าบริการของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารในราชอาณาจักรไทย <p>ปัญหาข้อกฎหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ป.พ.พ. ป.อ. ป.วิ.พ. และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้ 2. ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่หลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือแบบฟอร์มในเอกสารที่ทนายความผู้ทำคำรับรองต้องลงลายมือชื่อ 3. ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่กำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าบริการขั้นต่ำ หรือขั้นสูงของการรับรองลายมือชื่อและเอกสารโดยทนายความผู้ทำคำรับรอง 	<p>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>กฎหมายต่างประเทศ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Public Notaries Act 1843สหราชอาณาจักร 2. Notaries Public Ordinance 1959 สาธารณรัฐสิงคโปร์ 3. ข้อบังคับสหพันธ์ว่าด้วยโนตารี (Bundesnotarordnung) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 4. The Notaries Act 1952 ประเทศญี่ปุ่น <p>กฎหมายประเทศไทย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 2. พระบรมราชโองการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) 3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) 4. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 5. ประมวลกฎหมายอาญา 6. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 7. ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551พ.ศ.2479

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ปัญหาข้อเท็จจริงปัญหาข้อกฎหมาย และกฎหมายของต่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทย ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารหรือโนตารีปับลิก

1.1 ทฤษฎีความผิดเพื่อความเสียหายสำหรับความรับผิดทางละเมิด

ทฤษฎีความรับผิดเพื่อความเสียหายมีพื้นฐานมาจากการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในอันที่จะไม่ถูกทำให้เสียหาย ทั้งในส่วนสิทธิทางอาญาและสิทธิทางแพ่ง ความเสียหายที่เกิดขึ้นย่อมจะต้องมีผู้ชดใช้ความเสียหาย อนึ่ง แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดของบุคคล ในยุคแรกๆ จึงไม่พิจารณาถึงความนึกคิดภายในจิตใจของผู้กระทำหรือการขาดความระมัดระวังในการกระทำของผู้กระทำ ความสำคัญของแนวความคิดนี้มีอยู่แต่เพียงว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว และสามารถที่จะทราบตัวผู้ก่อความเสียหาย ผู้นั้นก็ต้องรับผิดในความเสียหายที่ตนก่อขึ้นทั้งสิ้น ความรับผิดทางละเมิดบนพื้นฐานทฤษฎีความผิด ทฤษฎีความผิด (Theory of Fault) หรือความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด (Liability Based on Fault) เป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาต่อมาจากทฤษฎีความรับผิดเพื่อความเสียหาย โดยสำนักกฎหมายธรรมชาติเห็นว่าสิทธิเสรีภาพในความเป็นตัวตนของมนุษย์รวมถึงทรัพย์สินควรได้รับการยอมรับ ดังนั้น ในการล่วงละเมิดต่อสิทธิของบุคคลควรจะได้รับการพิสูจน์อย่างเป็นธรรม ผู้ที่ได้รับการกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อความเสียหายจะต้องเป็นผู้ที่ถูกพิสูจน์แล้วว่าเป็นผู้มี “ความผิด” (Fault) (วรณาริ สิงห์โต, 2547) แนวคิดนี้เห็นว่าความเสียหายที่จะมีผู้ชดใช้เยียวยาให้ได้นั้นต้องเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งจงใจกระทำหรือกระทำลงโดยปราศจากความระมัดระวังเท่านั้น เพราะแนวความคิดนี้มีพื้นฐานจากหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้กระทำมากกว่าคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย (สุขุม ศุภนิธย์, 2550) ทฤษฎีนี้จะต้องประกอบทางจิตใจของผู้กระทำความผิดว่ามีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ด้วยซึ่งความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายไทยได้ใช้ทฤษฎีความผิดนี้เป็นรากฐาน

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารหรือโนตารีปับลิกใน สหราชอาณาจักร

ในสหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี บุคคลธรรมดาซึ่งมีคดีความ ยากที่จะเข้าใจระบบและวิธีการทางกฎหมายได้ทนายความจึงมีความสำคัญ และจำเป็นที่จะเข้าช่วยเหลือ ในทางคดีแทนเจ้าของคดีที่แท้จริง ต่อมาเมื่อมีการตั้งศาลที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี การฟ้องร้องหรือ ต่อสู้คดีต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายจากคำพิพากษาซึ่งมีเป็นจำนวนมากความซับซ้อนและยุ่งยากในการ ดำเนินคดีของคู่ความจึงทวียิ่งขึ้น การดำเนินคดีดังกล่าวจึงต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย คือ ทนายความเข้าดำเนินคดีแทน ในยุคก่อนถือกันว่า สิทธิการแต่งตั้งตัวแทนดำเนินคดีแทนบุคคลอื่นนั้น เป็นสิทธิ เฉพาะตัวของพระมหากษัตริย์เท่านั้น การแต่งตั้งผู้แทนดำเนินคดีแทนตัวคู่กรณีจะทำได้ต่อเมื่อ พระมหากษัตริย์ทรงเห็นสมควรตามความเหมาะสม ดังนั้น คดีอาญาอุกฉกรรจ์ในประเทศอังกฤษจึงไม่ยอมให้ บุคคลธรรมดาที่มีทนายความเข้าว่าต่างแก่ต่างแทนตัวความ ต่อมาในสมัยพระเจ้าเฮนรีที่ 1 ได้ผ่อนคลายนุญาต ให้คู่กรณีที่พิพาทมีสิทธิตั้งทนายความได้ (สุจริต ถาวรสุข, 2513: 196-197) ประวัติความเป็นมาของ โนตารีปับลิก (Notary Public Sector) ในสหราชอาณาจักรนั้น คือ ทนายความภาครัฐเป็นอาชีพที่เก่าแก่และ ได้รับการยกย่องอย่างสูง และเป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญในพลเมืองและศาลในปัจจุบัน หลังจากผ่านช่วงเวลา แห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวให้เข้ากับโลกสมัยใหม่ โนตารีปับลิก ยังคงทำหน้าที่ในจุดประสงค์ที่สำคัญและ ไม่เหมือนใครเมื่อพูดถึงระบบกฎหมาย การแต่งตั้งโนตารีปับลิกในปัจจุบันทนายความรับรองเอกสารในสหราชอาณาจักรเป็นทนายความที่มีคุณสมบัติมาโดยตลอด โดยมีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารและธุรกรรมเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากเขตอำนาจศาลอื่นๆ

2. ความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับ รับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้ แม้จะได้มีการกล่าวถึงความรับผิดชอบของทนายความ ผู้ทำคำรับรองโดยตรงแต่หากมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลใด บุคคลที่กระทำความผิดต้อง รับผิดชอบทางแพ่งด้วยจึงมีบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 สำหรับการดำเนินคดีเกี่ยวกับเอกสารเท่านั้น ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาจัดทำเอกสารเท็จ ไม่มีความผิดอาญาตาม กฎหมายแต่อย่างใด แต่ถ้าผู้จัดทำเอกสารเป็นเจ้าพนักงานอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมาย มาตรา 162 และหากเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทำเอกสารเท็จก็อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมาย มาตรา 269 นอกจากนี้ การกล่าวถึงโนตารีปับลิกไว้ในมาตรา 47 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้ เป็นการกล่าวถึง เฉพาะอำนาจของโนตารีในส่วนที่เกี่ยวกับการรับรองใบมอบอำนาจที่ได้กระทำในต่างประเทศ ซึ่งในข้อ 11. ระบุเพียงว่า “ทนายความที่พ้นจากการเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารตามข้อ 10 มีสิทธิ

อุทธรณ์คำสั่งของสภานายความต่อสภานายกพิเศษแห่งสภานายความภายในกำหนด 30 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากสภานายความ คำสั่งของสภานายกพิเศษแห่งสภานายความให้เป็นที่สุด” โดยที่ไม่มีข้อกำหนดเรื่องความรับผิดชอบในกรณีที่เอกสารไม่ถูกต้องหรือได้รับความผิดพลาดและเกิดความเสียหาย

ในสหราชอาณาจักรโนตารีปับลิกหรือเจ้าหน้าที่รับรองเอกสารจะต้องให้บริการในการรับรองเอกสารที่เหมาะสมแก่บุคคลใดๆ ตามกฎหมาย ซึ่งต้องมีการทำประกันค่าสินไหมทดแทนทางวิชาชีพโดยมีการกำหนดขั้นต่ำของการทำประกันจำนวน 1,000,000 ปอนด์ คิดเป็นเงินไทยประมาณ 46,912,060.41 บาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) ในฐานะโนตารีปับลิกหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย การประกันภัยถือเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องคุณเมื่อดำเนินการให้พยานอย่างเป็นทางการ การตรวจสอบความถูกต้อง การดำเนินการให้คำสาบาน และอื่นๆ การประกันภัยจะคุ้มครองคุณจากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากลูกค้าที่ประสบความสูญเสียทางการเงินอันเนื่องมาจากความผิดพลาด

สำหรับสาธารณรัฐสิงคโปร์ตามข้อบังคับว่าด้วยการรับรองเอกสารสาธารณะ พ.ศ. 2502 หรือ Notaries Public Ordinance 1959 “โนตารีปับลิก” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นโนตารีปับลิกตามมาตรา 3 แต่ไม่รวมถึงบุคคลใดๆ ซึ่งถูกเพิกถอนการแต่งตั้งตามมาตรา 5 และ “วุฒิสภา” หมายถึงวุฒิสภาของ Singapore Academy of Law ก่อตั้งขึ้นภายใต้รัฐบัญญัติสถาบันกฎหมายแห่งสิงคโปร์ พ.ศ. 2531 โดยมีการกำหนดบทลงโทษของโนตารีปับลิก กำหนดไว้ในตามข้อบังคับว่าด้วยการรับรองเอกสารสาธารณะ พ.ศ. 2502 หรือ Notaries Public Ordinance 1959 มาตรา 7 บัญญัติว่า “บุคคลต่างๆ ที่ทุกคนทั่วไปของโนตารีปับลิกภายในสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่เป็นไปตามบทควบคุมของพระราชกฤษฎีกานี้ จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ และการเพิกถอนการทำนิติกรรมของโนตารีปับลิกซึ่งได้ถูกกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยการรับรองเอกสารสาธารณะ พ.ศ. 2502 หรือ Notaries Public Ordinance 1959 มาตรา 6 โดยมีการประกาศอยู่ในราชจานุเบกษาว่าวุฒิสภาอาจเพิกถอนคุณสมบัติโนตารีปับลิกได้ (ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในสิงคโปร์ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์, 2567)

โดยที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการกำหนดความรับผิดชอบของโนตารีปับลิกนั้นเป็นไปตามมาตรา 14 ของข้อบังคับสหพันธ์ว่าด้วยโนตารี (Bundesnotarordnung) ซึ่งมาตรากำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งโนตารีปับลิกต้องปฏิบัติตามสัญญาอย่างเคร่งครัด โดยไม่เป็นตัวแทนของคู่กรณีฝ่ายใดแต่เป็นคนกลางที่ต้องดูแลผลประโยชน์ของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย (§14(1) BNotO) ด้วยเหตุนี้ โนตารีปับลิกจึงมีลักษณะคล้ายกับผู้พิพากษายิ่งกว่าทนายความเพราะทนายความโดยทั่วไปมีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ให้แก่ลูกค้าของตน โนตารีปับลิกต้องมีความรับผิดชอบต่อลูกค้า (§19a BNotO) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งโนตารีปับลิกทำหลักฐานแห่งนิติกรรมผิดพลาด เช่น ทำผิดแบบหรือมีเนื้อหาบกพร่องหรือไม่ดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ทันท่วงทีจนเกิดความเสียหายขึ้น ดังนี้ โนตารีปับลิกต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ลูกค้า ในแง่ข้อบังคับสหพันธ์ว่าด้วยโนตารีปับลิกได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งว่าตามกฎหมายว่า โนตารีปับลิกต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนความ

เสียหายนั้น และเพื่อเป็นหลักประกันชดใช้ความเสียหายนั้น กฎหมายได้กำหนดให้โนตารีปับลิกทำประกันความเสียหายนั้น กฎหมายได้กำหนดให้โนตารีปับลิกทำประกันความรับผิดให้เพียงพอ (§92 BNotO) ซึ่งในปัจจุบันมีการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งโนตารีปับลิกต้องทำประกันไว้อย่างน้อยจำนวน 500,000 ยูโร (Bundesministerium der Justiz, 2024) คิดเป็นเงินไทยประมาณ 19,450,621 บาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) นอกจากนี้ สภาวิชาชีพโนตารียังได้ทำประกันเพิ่มไว้สำหรับจ่ายสมทบค่าเสียหายแก่โนตารีอีกจำนวน 500,000 ยูโร คิดเป็นเงินไทยประมาณ 19,450,621 บาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) ด้วย

ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดความรับผิดหรือบทลงโทษสำหรับโนตารีปับลิก เกี่ยวกับผู้กระทำผิดไว้ในมาตรา 48 บัญญัติว่า หากสมาคมรับรองเอกสารพบว่า มีการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสียในส่วนของทนายความ โนตารีปับลิกจะต้องรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักกฎหมายหรือสำนักกฎหมายเขตที่ทนายความสังกัดด้วย นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดความรับผิดสำหรับโนตารีปับลิกไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 156 และกฎหมายการชดใช้ของรัฐจะถูกนำไปใช้กับการดำเนินการที่ไม่เหมาะสมของโนตารีปับลิกด้วย (Japaneselawtranslation, 2011)

สำหรับราชอาณาจักรไทยนั้นความรับผิดซึ่งเป็นบทกำหนดโทษทางแพ่งที่เกี่ยวข้องปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำละเมิด และมาตรา 438 เป็นเจตนาของการใช้คำสินไหมทดแทน เพื่อให้ความเสียหายในกรณีละเมิดได้กลับคืนสู่ฐานะเดิมเหมือนกับที่ยังไม่มีการละเมิดขึ้น ซึ่งคำสินไหมทดแทนในมูลละเมิดจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น มาตรา 438 บัญญัติให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะมีบทลงโทษทางแพ่งสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่ก็มิได้ระบุเป็นการเฉพาะเจาะจงสำหรับการลงโทษทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้เนื่องจากทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารถือเป็นวิชาชีพที่จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการทำหน้าที่หากได้รับโทษตามบทกฎหมายทั่วไปอาจไม่ทำให้เกิดความเกรงกลัวและอาจการกระทำผิดอีก (อนงค์พร ธนชัยอารี, 2549) โดยที่ความรับผิดทางอาญาหากเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทำเอกสารเท็จก็อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 269 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดในการประกอบกิจการงานในวิชาชีพ กฎหมาย บัญชีหรือวิชาชีพอื่นใด ทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งในข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อ 3. และมีการกำหนดคุณสมบัติกำหนดไว้ใน ข้อ 4. เท่านั้นยังไม่มีบัญญัติหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้น จึงเห็นควรว่า ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 ในส่วนของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ ... โดยกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารในกรณีที่เอกสารไม่ถูกต้องหรือได้รับความผิดพลาดและเกิดความเสียหายเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนได้อย่างเต็มที่

2. รูปแบบหรือแบบฟอร์มในการรับรองลายมือชื่อ ข้อบังคับสภาทนายความฯ ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่หลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือแบบฟอร์มในเอกสารที่ทนายความผู้ทำคำรับรองต้องลงลายมือชื่อ มีเพียงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ค่าธรรมเนียม การต่ออายุ การพ้นจากการเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารเท่านั้น

ในสหราชอาณาจักรมีพระราชบัญญัติศาลและบริการกฎหมาย ปี ค.ศ. 1990 มาตรา 57 ที่เกี่ยวกับการจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกอบรม การปฏิบัติ ความประพฤติและระเบียบวินัยของทนายความพร้อมด้วยวิธีการเก็บบันทึกและบัญชี ความเป็นมืออาชีพ การจัดการค่าสินไหมทดแทนและโครงการชดเชยสำหรับผู้สูญเสียเงินอันเป็นผลมาจากความไม่ซื่อสัตย์ของทนายความและโนตารีพับลิกด้วยรูปแบบของการรับรองเอกสารเป็นไปในรูปแบบเดียวกันซึ่งออกโดยเขตอำนาจศาลที่ออกเอกสารสาธารณะใบรับรองนี้เรียกว่า “Apostille” ซึ่งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเอกสารโดยการเปรียบเทียบตราประทับทางการหรือลายเซ็นบนเอกสารตามอนุสัญญา Apostille มีชื่ออย่างเป็นทางการว่าอนุสัญญากรุงเฮก ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบและการรับรองเอกสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ซึ่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ภายใต้ข้อบังคับว่าด้วยการรับรองเอกสารสาธารณะ พ.ศ. 2502 หรือ Notaries Public Ordinance 1959 โนตารีพับลิกในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ยังเป็นที่รู้จักในชื่อ กรรมการเพื่อคำสาบาน (Commissioners for Oaths) และได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการเพื่อคำสาบานและโนตารีพับลิก (Board of Commissioners for Oaths and Notaries Public) โดยมีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องปฏิบัติหน้าที่ของโนตารีพับลิกไว้ในมาตรา 3 แต่ก็ไม่มีการบัญญัติเรื่องรูปแบบหรือแบบฟอร์มของการรับรองลายมือชื่อไว้

ในขณะที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการกำหนดข้อบังคับสหพันธ์ว่าด้วยโนตารี (Bundesnotarordnung) ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ตามมาตรา 20 ว่าโนตารีพับลิกมีอำนาจหน้าที่หลักสองประการคือ อำนาจหน้าที่ในการจัดทำหลักฐานแห่งนิติกรรมได้ทุกชนิดและมีอำนาจรับรองลายมือชื่อ และสำเนาหลักฐานเป็นหนังสือทุกชนิด โดยสามารถแยกพิจารณา ดังนี้

1) การจัดทำหลักฐานแห่งนิติกรรมนั้นโนตารีพับลิกจะเป็นผู้บันทึกหลักฐานแห่งนิติกรรมตามแบบหรือเงื่อนไขอื่นใดที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ โนตารีพับลิกต้องรับผิดชอบในความถูกต้องตามเจตนาและถูกต้องตามกฎหมายหลักฐานแห่งนิติกรรมนั้น

2) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองหนังสือ เอกสาร หรือหลักฐานอื่นนั้น โนตารีปับลิกเพียงแต่รับรองว่าลายมือชื่อที่ปรากฏในหนังสือ เอกสาร หรือหลักฐานนั้นจริง หรือรับรองว่า สำเนาของหนังสือเอกสาร หรือหลักฐานนั้นเหมือนกับต้นฉบับที่แท้จริงเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติมักพบว่า เอกสารที่โนตารีปับลิกรับรองนั้นส่วนมากเป็นหนังสือเอกสาร หรือหลักฐานที่โนตารีปับลิกผู้รับรองนั้นได้เป็นผู้ร่างหรือจัดทำขึ้นด้วย ในกรณีนี้เท่ากับว่าโนตารีปับลิกต้องรับผิดชอบทั้งต่อความถูกต้องและต่อความแท้จริงของสำเนาหนังสือเอกสาร หรือหลักฐานนั้นพร้อมกันไป

ส่วนในประเทศญี่ปุ่นมีพระราชบัญญัติการรับรองเอกสาร พ.ศ. 2495 หรือ The Notaries Act 1952 กำหนดหน้าที่ของโนตารีปับลิกไว้ในมาตรา 1 ซึ่งมีการกำหนดรูปแบบการรับรองเอกสารสามารถแนบวันที่ประทับตราอย่างเป็นทางการในเอกสารบางฉบับเพื่อรับรองวันที่จัดทำเอกสาร ตามมาตรา 5(2) และมาตรา 6 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง โดยสามารถตรวจสอบเนื้อหาของเอกสารบางฉบับเพื่อรับรองเอกสารส่วนตัวบางฉบับได้ เอกสารรับรองการที่มีอยู่และเนื้อหาของเอกสารเพื่อป้องกันข้อพิพาทในอนาคต และมีการกำหนดรูปแบบอย่างชัดเจนไว้ใน Ordinance for Enforcement of the Notary Act ตัวอย่างเช่น มีการกำหนดในข้อ 4 (1) ว่า ตราประทับโนตารีปับลิกอย่างเป็นทางการของทนายความต้องมีขนาด 18 ตารางมิลลิเมตร และสลักชื่อทนายความและชื่อทนายความไว้บนนั้นด้วย

สำหรับของราชอาณาจักรไทยนั้น มีข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 มีเพียงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ค่าธรรมเนียม การต่ออายุ การพ้นจากการเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารเท่านั้นไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่หลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือแบบฟอร์มในเอกสารที่ทนายความผู้ทำคำรับรองต้องลงลายมือชื่อและราชอาณาจักรไทยก็ยังไม่ได้เป็นภาคีสัญญา the Apostille Hague Convention จึงยังไม่มีรูปแบบที่เป็นสากล

ดังนั้น จึงเห็นควร ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ ... โดยกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือแบบฟอร์มในเอกสารที่ทนายความผู้ทำคำรับรองต้องลงลายมือชื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. อัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ข้อบังคับสภาทนายความฯ ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดที่กำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าบริการขั้นต่ำ หรือขั้นสูงของการรับรองลายมือชื่อและเอกสารโดยทนายความผู้ทำคำรับรอง เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีกฎหมายที่กำหนดอัตราค่าบริการของการรับรองลายมือชื่อและเอกสารโดยทนายความผู้ทำคำรับรองให้เป็นมาตรฐานการกำหนดอัตราค่าบริการจึงขึ้นอยู่กับความพอใจทั้งของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ในสหราชอาณาจักรกฎการปฏิบัติด้านการรับรองเอกสารฉบับใหม่ ปี ค.ศ. 2019 จะมีการคิดอัตราค่าบริการสำหรับการรับรองเอกสารมาตรฐาน ค่าธรรมเนียมขั้นต่ำคือ 80 ปอนด์ และคำนวณตามค่าธรรมเนียมคงที่ โดยพิจารณาจากจำนวนเอกสารที่ต้องมีการรับรองเอกสาร สำหรับการรับรองเอกสารที่ซับซ้อนมากขึ้น ค่าธรรมเนียมจะคำนวณตามอัตรารายชั่วโมงของทนายความซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 240 ปอนด์ นอกจากนี้ ค่าธรรมเนียมของเราอาจรวมบริการเสริม เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดการเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือการแปล ค่าธรรมเนียมในการทำให้ถูกต้องตามกฎหมายจะคำนวณตามค่าธรรมเนียมคงที่ โดยมีค่าธรรมเนียมขั้นต่ำ 50 ปอนด์ ค่าธรรมเนียมสำหรับบริการแปลจะคำนวณเป็นรายคำ และค่าธรรมเนียมขั้นต่ำคือ 50 ปอนด์ โดยอัตราตามกฎหมายในปัจจุบัน ซึ่งก็คือ 5 ปอนด์สำหรับการเป็นพยานในคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษร การประกาศ หรือการยืนยัน และ 2 ปอนด์สำหรับการลงนามในนิติกรรมแต่ละรายการ ในกรณีที่ไม่สามารถใช้อัตราตามกฎหมายได้ ค่าธรรมเนียมคงที่สำหรับการรับรองกรรมสิทธิ์การค้าเพื่อคำสาบานคือ 10 ปอนด์ และจะมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการนัดหมายด้วย

ส่วนสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมโนตารีปับลิกได้รับการแก้ไขตามกฎหมายในสาธารณรัฐสิงคโปร์ รายการค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บโดยโนตารีปับลิกสำหรับบริการรับรองเอกสารบางอย่างมีระบุไว้ในกำหนดการแรกของกฎโนตารีปับลิกโดยการดูเอกสาร ค่าธรรมเนียมทนายความคือ 40 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับคนแรก 20 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับบุคคลที่ 2 และ 10 เหรียญดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับฝ่ายเพิ่มเติมแต่ละฝ่ายในเอกสารเดียวกัน หากมีการจัดแสดงใดๆ ค่าธรรมเนียมทนายความสำหรับการจัดแสดงแต่ละรายการคือ 10 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อการจัดแสดง ในการตรวจสอบและรับรองว่าเอกสารเป็นสำเนาต้นฉบับที่ถูกต้อง โดยกำหนดให้โนตารีปับลิก (Notary Public) ประทับตราจะมีค่าธรรมเนียม 10 ดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับหน้าแรก และ 2 ดอลลาร์สิงคโปร์สำหรับแต่ละหน้าถัดไป ในกรณีที่โนตารีปับลิกไม่จำเป็นต้องประทับตรา ค่าธรรมเนียมทนายความคือ 5 ดอลลาร์สิงคโปร์ สำหรับหน้าแรก และ 1 ดอลลาร์สิงคโปร์สำหรับแต่ละหน้าถัดไป ในทำนองเดียวกัน หากมีการจัดแสดงใดๆ ค่าธรรมเนียมทนายความสำหรับนิติกรรมแต่ละรายการคือ 10 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อนิติกรรม นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมการเป็นพยาน และค่าธรรมเนียมการรับรองสำเนาถูกต้อง เอกสารรับรองเอกสารแต่ละฉบับยังต้องมีค่าธรรมเนียมการรับรองเอกสารและค่าธรรมเนียมซึ่งมีราคา 75 ดอลลาร์สิงคโปร์และราคา 87.20 ดอลลาร์สิงคโปร์ (80 บวกภาษีสินค้าและบริการ ร้อยละ 9) ตามลำดับ แม้ว่าค่าธรรมเนียมการรับรองเอกสารในการเป็นพยานและรับรองสำเนาถูกต้องจะกำหนดโดยกฎของโนตารีปับลิก แต่โนตารีปับลิกสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมสำหรับการรับรองเอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้กำหนดโดยกฎโนตารีปับลิก เอกสารรับรองทั้งหมดจะต้องได้รับการรับรองโดยสถาบันกฎหมายแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore Academy of Law) ซึ่งถือเป็นข้อบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2019 บริการตรวจสอบสิทธิ์จะดำเนินการผ่านเคาน์เตอร์ที่สำนักงานของสถาบันกฎหมายแห่งสิงคโปร์ (Singapore Academy of Law) ตั้งอยู่ที่ 1 Coleman Street, #08-06 The Adelphi,

Singapore 179803 และเวลาทำการคือตั้งแต่ 09.00-16.30 น. วันจันทร์-ศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์) ค่าธรรมเนียมการรับรองความถูกต้องสำหรับใบรับรองนายความแต่ละใบคือ 85.60 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งจะถูกรวบรวมโดยโนตารีปับลิกก่อนที่จะออกใบรับรองนายความ

โดยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีวิชาชีพโนตารีปับลิก หรือที่เรียกว่า “โนตารี” ถือเป็นวิชาชีพอิสระ กล่าวคือ โนตารีปับลิกปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบของตนเอง โดยจะได้รับค่าตอบแทน ค่าธรรมเนียมของโนตารีปับลิกเป็นไปตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่วางอัตราไว้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศและโนตารีปับลิกมีหน้าที่ต้องเรียกเก็บตามอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงอัตราที่เรียกเก็บเป็นอย่างอื่นได้ไม่ว่าในทางลดหรือขึ้นค่าธรรมเนียม รายได้จากค่าธรรมเนียมของผู้ทำหน้าที่โนตารีปับลิก รวมเป็นค่าใช้จ่ายในสำนักงาน ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ในสำนักงานโนตารีปับลิก และเมื่อหักค่าใช้จ่ายภายในสำนักงานและค่าจ้างแล้ว รายได้จากค่าธรรมเนียมส่วนที่เหลือจึงจะคิดเป็นรายได้สุทธิในการประกอบวิชาชีพ โนตารีปับลิกถือเป็นรายได้ที่ผู้ทำหน้าที่โนตารีปับลิกต้องยื่นแสดงเพื่อชำระภาษีเงินได้เช่นเดียวกันกับผู้ประกอบวิชาชีพอิสระอื่น

ซึ่งประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมของโนตารีปับลิกเป็นไปตาม Notary Act and the Order for Notary Fees(Cabinet Order No. 224 of 1993) มาตรา 17 บัญญัติว่า “ค่าธรรมเนียมในการรับรองเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ การอนุญาต ข้อตกลง หรือที่เกี่ยวข้องกับการยกเลิกสัญญาที่ทั้งสองฝ่ายไม่ได้ปฏิบัติตามคือ 11,000 เยน โดยมีเงื่อนไขว่าหากจำนวนเงินที่สอดคล้องกับครึ่งหนึ่ง (5/10) ของจำนวนเงินที่ระบุไว้ในคอลัมน์ด้านขวาของตารางที่ผนวกไว้สำหรับประเภทของมูลค่าที่กำหนดไว้ในคอลัมน์กลางของตารางสำหรับหัวข้อของนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับตราสารรับรองเอกสารต่ำกว่า 11,000 เยน ค่าธรรมเนียมจะน้อยกว่านั้น” และมาตรา 19 (1) กำหนดว่า “มูลค่าค่าธรรมเนียมในการจัดทำพินัยกรรมรับรองเอกสาร (ไม่รวมการจัดทำเพิ่มเติมหรือแก้ไขพินัยกรรม) คือจำนวนเงินที่ได้รับจากการบวก 11,000 เยน จากจำนวนเงินภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 9 โดยมีเงื่อนไขว่าข้อนี้ใช้ไม่ได้หากมูลค่าของเนื้อหาของพินัยกรรมเกินกว่า 100 ล้านเยน (2) ค่าธรรมเนียมในการสร้างเอกสารรับรองเอกสารเพื่อยกเลิกพินัยกรรมทั้งหมดหรือบางส่วนคือ 11,000 เยน บทบัญญัติของข้อ 17 ให้ใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีเช่นนี้ด้วย” นอกจากนี้ยังมีการกำหนดอัตราค่าบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองเอกสารไว้ในบทที่ 2 หมวดที่ 1 ซึ่งมีการกำหนดอัตราค่าบริการที่ชัดเจนแน่นอนเป็นไปตามกฎหมาย

สำหรับของราชอาณาจักรไทยนั้นก็มีเพียงข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วย การขึ้นทะเบียนนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ที่กำหนดเฉพาะอัตราค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารเท่านั้นแต่ยังไม่มีบัญญัติเป็นกฎหมายที่กำหนดอัตราค่าบริการของการรับรองลายมือชื่อและเอกสารโดยนายความผู้ทำคำรับรองให้เป็นมาตรฐานไว้เลย

ดังนั้น จึงเห็นควรว่า ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ ... โดยกำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าบริการขั้นต่ำ หรือขั้นสูงของการรับรองลายมือชื่อและเอกสารโดยนายความผู้ทำคำรับรองเพื่อสร้างมาตรฐานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมระหว่างนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารกับผู้ใช้บริการ

อภิปรายผล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้แล้ว เห็นว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเห็นควรดำเนินการดังนี้

1. ความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร เห็นควรว่า ให้มีการกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ เชื่อมั่นให้แก่ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่จำเป็นต้องใช้บริการ และควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ 13 โดยกำหนดเพิ่มเติมความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารในกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาด ตามแนวทางของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีการกฎหมายกำหนดว่าหากโนตารีปับลิกกระทำกรนอกเหนือจากกฎหมายจะต้องระวางโทษปรับ และควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ 14 กำหนดให้มีخذใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด เช่นเดียวกับสหราชอาณาจักรและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่มีการทำประกันค่าสินไหมทดแทนทางวิชาชีพด้วย

2. รูปแบบหรือแบบฟอร์มในการรับรองลายมือชื่อ เห็นควรว่า ให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบหรือแบบฟอร์มที่ชัดเจนแน่นอนสำหรับใช้ในการรับรองลายมือชื่อและเอกสาร และควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ 15 รูปแบบให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อช่วยมิให้เกิดสับสนของผู้ใช้บริการและทำให้การรับรองลายมือชื่อและเอกสารมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น ตามแนวทางของประเทศญี่ปุ่นที่ระบุรูปแบบขั้นตอนการรับรองเอกสารไว้ในกฎหมายให้เป็นหลักปฏิบัติเดียวกัน

3. อัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร เห็นควรว่า ให้มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร และควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ข้อที่ 16 โดยกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงหรือขั้น

ต่ำไว้อย่างชัดเจน ตามแนวทางของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศญี่ปุ่นที่กำหนดอัตราค่าบริการไว้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศและต้องเรียกเก็บตามอัตราที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยไม่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงอัตราที่เรียกเก็บเป็นอย่างอื่นได้ ทั้งนี้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความรู้สึกไม่เป็นธรรมของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากการเรียกเก็บค่าบริการที่ราคาสูงเกินสมควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร ขอเสนอแนะดังนี้

1. ต้องเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มเกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดชอบของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้ในข้อที่ 13 และ ข้อ 14 ขึ้นใหม่ ดังนี้

ข้อที่ 13 “ในกรณีที่นายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการทำคำรับรองเป็นเหตุให้บุคคลอื่นเสียหาย สูญเสียทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี นายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารผู้นั้นจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้นด้วย”

ข้อ 14 “ในกรณีที่นายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3. ต้องเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบหรือแบบฟอร์มในการรับรองลายมือชื่อไว้ในข้อที่ 15 ขึ้นใหม่ ดังนี้

ข้อที่ 15 “การรับรองลายมือชื่อและเอกสารของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารนั้น ต้องทำขึ้นให้ปรากฏข้อความแน่ชัดถึงตัวบุคคลและมีรายการต่อไปนี้

- (1) ชื่อ และหมายเลขทะเบียนของนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร
- (2) ระบุที่ตั้งสำนักงาน เบอร์โทรศัพท์ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์
- (3) ใจความ และเหตุผลถ้าจำเป็นในการรับรองลายมือชื่อหรือเอกสาร(ถ้ามี)
- (4) วัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อ และทะเบียนหมุดอายุ

ในการรับรองลายมือชื่อและเอกสารอื่นใด นายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเองและใช้ดวงตราประทับและหรือใช้สัญลักษณ์ดวงตราสีทองของสภาพนายความติดหรือประทับตราบริเวณลงลายมือชื่อหรือตามจุดที่กำหนดไว้โดยมิให้ปิดทับข้อความอันเป็นสาระสำคัญ”

3. ต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 ในส่วนข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารไว้ในข้อที่ 16 ขึ้นใหม่ ดังนี้

ข้อ 16 “ให้สภาทนายความกำหนดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการรับรองลายมือชื่อและเอกสารของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารตามอัตราที่กำหนดไว้ท้ายข้อบังคับนี้”

สำหรับเอกสารแนบท้ายข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการขึ้นทะเบียนทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร พ.ศ. 2551 ควรระบุเพิ่มเติมเกี่ยวกับอัตราค่าบริการของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารให้มีความชัดเจนทั้ง อัตราค่าธรรมเนียมการรับรองลายมือชื่อ การรับรองเอกสาร อัตราค่าธรรมเนียมการจัดทำเอกสารอื่นๆ และอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารแล้ว พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจคือ หากมีการกำหนดให้บุคคลภายนอกมีสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารได้ โดยกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมเช่น บุคคลภายนอกต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และจบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสาขาวิชาอักษรศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาด้วยการสอบผ่านมาตรฐานการวัดระดับความสามารถทางด้านภาษาที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษาต่างประเทศที่ถูกต้องบางครั้งจึงทำให้เกิดการสื่อสารที่ผิดพลาดหากมีการกำหนดให้บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความเข้าใจด้านภาษาที่ดีกว่าและจบการศึกษาด้านกฎหมายด้วยแล้วก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสารของราชอาณาจักรไทยให้ดียิ่งขึ้นและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ ดังเช่นในสาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้ผู้สมัครเป็นโนตารีปับลิกจะต้องสำเร็จการศึกษาเป็นนิติศาสตร์บัณฑิตตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันและจะต้องผ่านการสอบของภาครัฐสองครั้ง เพื่อรับรองคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพโนตารีปับลิกเมื่อผ่านการสอบของภาครัฐทั้งสองครั้งแล้วบัณฑิตนิติศาสตร์ก็จะได้ชื่อว่ามีคุณสมบัติถึงขนาดเป็นผู้มีสิทธิประกอบวิชาชีพทางกฎหมายได้แล้วซึ่งมีสิทธิในการสมัครเป็นโนตารีปับลิกได้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ ปรกิติ และคณะ. (2548). รายงานวิจัย เรื่องแนวทางการรับรองและพัฒนาวิชาชีพ “โนตารีปับลิก” ในประเทศไทย. สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา. ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ. ออนไลน์. สืบค้นวันที่ 24 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/th/statistics/exchange-rate.html>.
- ชญ กุลอ่อน. (2567). โนตารี ปับลิก คืออะไร. ออนไลน์. สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2567 แหล่งที่มา: <https://www.thanulegal.com/>.
- วรนาрі สิงโต. (2547). คำสั่งของฝ่ายปกครองที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้เงิน: ศึกษากรณี มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพมหานคร.
- สภาพนายความ. (2552). สำนักงานทะเบียนแบบการรับรองลายมือชื่อและเอกสาร, คู่มืออบรมนายความ ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร.
- สุจริต ถาวรสุข. (2513). ทนายความพิศดารว่าด้วยความสำคัญของทนายความ. กรุงเทพมหานคร: แพร์พิทยา.
- สุขุม ศุภนิตย์. (2550). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยลักษณะละเมิด. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในสิงคโปร์ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์. (2567). การภาคยานุวัติ Apostille Convention ของสิงคโปร์. ออนไลน์. สืบค้นวันที่ 15 สิงหาคม 2567. แหล่งที่มา: <https://thaibizsingapore.com/news/.%E0%B8%81/directions/apostille-convention/>.
- อนงค์พร ธนชัยอารี. (2549). โนตารีปับลิกความจำเป็นสำหรับประเทศไทย. งานเอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตร "ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง" รุ่น 9, วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- Bundesministerium der Justiz. (2024). Bundesnotarordnung (BNotO). online. https://www.gesetze--im--internet-de.translate.google/bnoto/_14.html.
- Japaneselawtranslation. (2011). Notary Act (Act No. 53 of 1908). online. <https://www-japaneselawtranslation-go-jp.translate.google/en/laws/view/2619/en?>.